

ЛАБОРАТОРІЯ ДИДАКТИКИ

Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі як соціально-педагогічна проблема

Г. О. Васьківська, канд. пед. наук

Фундаменталізація змісту освіти як стратегічний напрям розвитку системи освіти ХХІ століття характеризується взаємозв'язком та ієрархією елементів, генералізацією знань, цілісністю, а також сприяє якісній підготовці особистості, спроможної на відповідальні рішення у нестандартних ситуаціях. Сучасний зміст загальної освіти не повною мірою відображає її практикоорієнтований характер. У змісті багатьох предметів достатньо активно використовуються міжпредметні зв'язки, проте вони не формують цілісного уявлення про сутність знань учнів старшої школи. Розмаїтість дидактичних одиниць змісту освіти нівелюється відсутністю єдиного змістового стрижня. За цієї обставини такі навчальні дисципліни, як історія і суспільствознавство, література і мови, географія, фізика і біологія не формують цілісного освітнього поля, що забезпечувало б реалізацію людиною її життєвих потреб і запитів.

З огляду на це, зміст освіти старшої школи має базуватися на доборі тем, що мають соціальне та особистісне значення і навколо яких групується вивчення різноманітної інформації - фізичної, біологічної, хімічної, екологічної, економічної і суспільствознавчої. Фундаменталізація змісту освіти вимагає істотного поєднання наукового, практичного, світоглядного підґрунтя у загальноосвітніх предметах. Інваріантний (базовий) компонент їх змісту має сприяти формуванню в учнів уявлення про сучасну об'єктивну реальність; варіативний - забезпеченню активного, творчого ознайомлення учнів з прикладними аспектами фундаментальних знань, які формуються з урахуванням профілів навчання в школі, запитів учнів, їхньої участі у творчих пошуках щодо практичної реалізації

Лабораторія дидактики

наукових знань (як засобів практичної діяльності людини), моделювання різних варіантів їх застосування тощо.

Як свідчать результати педагогічної науки й практики, сучасна освіта має орієнтуватися на широку міждисциплінарну підготовку учнів - формування ефективних механізмів комунікативної і міжкультурної взаємодії (в епоху глобалізації будь-який вид діяльності стає проміжним); фундаменталізацію змісту освіти, яка подолає суперечність між обсягом знань, що постійно зростає, та обмеженим терміном шкільного навчання і яка сприятиме формуванню теоретичного й системного мислення у процесі конструювання змісту освіти.

Фундаментальна освіта як інструмент наукової компетентності має бути зорієнтована на створення глибинних істотних зв'язків між явищами і процесами навколишнього світу. Головними завданнями фундаменталізації змісту освіти є забезпечення оптимальних умов для розвитку гнучкого й багатогранного наукового мислення, різних способів сприйняття реальної дійсності, формування внутрішньої потреби в само-розвитку й самовдосконаленні упродовж життя.